

Representantforslag nr. 80

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Åse Gunhild Woie Duesund, Hans Olav Syversen, Laila Dávøy og May-Helen Molvær Grimstad

Dokument nr. 8:80 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Åse Gunhild Woie Duesund, Hans Olav Syversen, Laila Dávøy og May-Helen Molvær Grimstad om endring av alkoholoven slik at servering av alkohol ikke kan skje etter kl. 02.00, strengere sanksjoner for brudd på alkoholoven og større vektlegging av politiets råd

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne viser til at Sosial- og helsedirektoratet og andre har dokumentert at alkohol er involvert i 60–70 pst. av alle voldstiltfeller. Når skjenketidene økes, får vi mer vold – og omvendt. Flere studier fra andre land viser en slik sammenheng. På Island fjernet man i 1999 skjenketidsreguleringene og åpnet opp for skjenking nærmest døgnet rundt. Dette førte til at politiets utrykninger og andre oppgaver økte vesentlig mer i Reykjavik sentrum, der de fleste skjenkestedene er lokalisert, enn i resten av byen. På akuttmottaket på sykehuset økte antall skader på kvelder og netter i helgene vesentlig etter liberaliseringen. Voldsrelaterte skader økte med 34 pst. I Storbritannia har man nå opplevd det samme etter liberaliseringen av skjenketiden, og det pågår nå en debatt i landet om heving av alkoholprisene for å redusere forbruket. I Sverige har kriminologen Leif Lenke skrevet en doktoravhandling om 2 000 svenske voldssaker. Han fant ut at skjenket alkohol gir seks til ti ganger sterkere effekt på voldelighet enn butikkkjøpt alkohol. Voldsrisikoen oppstår oftere når man drikker sammen på offentlig sted enn privat, sammen med folk man kjenner godt. Det har noe med sosial kontroll å gjøre. Ifølge Lenke er den beste måten vi kan

motvirke vold på, å begrense skjenking på utestedene ved nattetid.

Forslagsstillerne viser til at det i løpet av denne stortingsperioden har vært en positiv utvikling når det gjelder skjenkepolitikken i dette landet. Gjennom mange år har det vært en entydig liberalisering, men de siste par årene har vi sett at flere kommuner har tatt inn over seg de råd som politiet og andre faktisk gir når det gjelder skjenkepolitikken. Kommunestyre etter kommunestyre har gjort endringer i sin politikk og tatt hensyn til de råd som blant andre politiet har gitt om å redusere på åpnings- og skjenketidene. Organisasjonen Actis har gjort en undersøkelse som viser at 21 av de 50 største kommunene har valgt å redusere skjenketiden. Kun én av de 50 undersøkte kommunene gikk inn for lengre skjenketider. I flertallet av kommunene avsluttes nå alkoholserveringen enten kl. 02.00 eller tidligere på kvelden. I 2007 sendte politimestrene i distriktene som huser våre fire største byer, brev til sine lokalpolitikere der de oppfordret til at skjenketidene ble begrenset fra kl. 03.00 om natten til kl. 02.00. De var oppgitt over at verdifull etterforskningstid ble beslaglagt av at de måtte "slåss i gatene". De viste til at skjenkekutt betyr mindre vold og flere ledige ressurser i politiet, noe som vil være svært verdifullt menneskelig sett.

I Trondheim og Arendal har man vedtatt innskrenkninger, og politiet i Trondheim mener å se en positiv utvikling. Politioverbetjent ved Sentrum politistasjon i Trondheim, Jostein Moan, har for eksempel sagt følgende om konsekvensene av innskrenkningene i skjenketidene: "Det går på at det generelt er mindre beruselse, og at sentrum tømmes fortere og tidligere enn før. Det igjen fører til at vi får mindre uro og voldstiltfeller." I Arendal mener politistasjonssjef Jan Sverre Krogstad at resultatet av et kutt i skjenketiden har vært en nedgang i antall ordens- og voldssaker på hele 33 pst. på ett år.

Forslagsstillerne viser til at dette er et spørsmål om statlige lover som gir rammer, og det skjønn kommunene skal utøve. Utfordringen er når store og viktige kommuner ikke ønsker å se hen til de råd politiet gir. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng spesielt til Oslo, hvor det ligger en alkoholpolitisk handlingsplan på bordet. Handlingsplanen har ligget på is i lengre tid, noe som kan skyldes at planen kun har ett utgangspunkt, som kommer fram i en høringsuttalelse fra Oslo-politiet: "Oslo politidistrikt kan ikke se at noen andre hensyn enn at næringsdrivende skal få økt sin inntjening og få færre begrensninger, er vektlagt." Forslagsstillerne understreker at dette er sterke ord fra politiet i en høringsuttalelse til Oslo kommune. Byrådet valgte likevel å se bort fra dem. Nå ligger saken i bystyret. Som også høringsuttalelsen videre gir uttrykk for: "For Oslo politidistrikt er det overraskende og også forstemmende at kommunen ikke tar politiets argumenter på alvor."

Forslagsstillerne mener at dette reiser noen grunnleggende spørsmål om hva som skal til for at kommunepolitikere tar politiets innspill alvorlig. En av de fremste politikere fra Fremskrittspartiet i Oslo vil heller ha døgnåpne utesteder og har foreløpig heller ikke villet ta inn over seg de positive erfaringene man har fra andre kommuner, der man faktisk har hørt på politiet og har strammet inn skjenketiden. I Oslo har vi over 1 000 skjenkesteder. Forslagsstillerne tror, som Oslos visepolitimester har uttrykt, at mange er lei av at den enkeltes frihet skal gå på bekostning av andres trygghet. En meningsmåling som ble utført for avisen Aften i Oslo, viser at rundt halvparten av byens befolkning nå faktisk ønsker en innstramning i skjenkereglene.

Forslagsstillerne viser til at dagens lovverk er et rammelovverk. Skjenketidene for alkoholserving har en ytre ramme til kl. 03.00, men alkohollovens hovedbestemmelse er til kl. 01.00. I Oslo og en del andre steder er det unntaket som er blitt hovedregelen. Forslagsstillerne mener for det første at alkohollovens ytre ramme bør endres fra kl. 03.00 til 02.00. For det andre ønsker forslagsstillerne sterkere sanksjoner mot skjenkesteder som bryter bestemmelsene i alkoholloven. Vi må unngå at en del skjenkesteder spekulerer i at en kort inndragning på et par-tre uker er verdt å ta med seg, hvis man kan hente inn store summer ellers. For det tredje må lovverket sikre at de råd politiet gir i denne type saker får den oppmerksomhet de fortjener. Når politiet på faglig grunnlag gir en anbefaling som angår ordensmessige forhold

og motvirking av vold og kriminalitet, skal det etter forslagsstillerne syn mye til for at kommunen kan overse det. For det fjerde bør det vurderes å etablere prosjekt lik STAD-prosjektet i Stockholm. Dette prosjektet innebærer samarbeid med salgs- og skjenkenæringen om opplæring av personale i alkoholloven og konflikthåndtering, kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene. Resultatene viser en reduksjon i salg og skjenking av mindreårige, redusert skjenking av berusede personer og reduksjon i registrerte voldstiltfeller.

Forslagsstillerne er ikke ute etter å turrlegge sentrum i byene eller å ta fra kommunepolitikere det ansvaret de faktisk har, men understreker at vi har et felles ansvar for at alle kan ferdes trygt i det offentlige rom.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkohollovens ytre ramme for servering av alkohol fra kl. 03.00 til kl. 02.00.

II

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer flere og bedre kontroller og strengere sanksjoner mot brudd på alkoholloven, særlig når det gjelder over-skjenking og aldersgrenser.

III

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer en sterkere vektlegging av politiets råd om motvirking av vold og kriminalitet.

IV

Stortinget ber Regjeringen om å vurdere å gjennomføre prosjekter etter inspirasjon fra STAD-prosjektet i Stockholm, som innebærer samarbeid med salgsnæringen om opplæring av personale i alkoholloven og konflikthåndtering, kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene.

2. april 2009